REKENKAMERCOMMISSIE VALLEI & VELUWERAND

Doe mee onderzoek Wob 2021 – Schematische samenvatting resultaten zes gemeenten

De Nederlandse vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies (NVRR) heeft onderzoek laten uitvoeren naar de toepassing van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Aan het onderzoek namen 93 rekenkamer(commissie)s deel: acht provinciale rekenkamers, de rekenkamercommissies van twee waterschappen en 83 gemeentelijke rekenkamer(commissie)s. Van de negen gemeenten die bij rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand aangesloten zijn, deden zes gemeenten mee: Barneveld, Bunnik, Bunschoten, Nijkerk, Scherpenzeel en Woudenberg. Elke gemeente heeft een uitgebreide factsheet ontvangen met daarin de resultaten van het onderzoek voor de betreffende gemeenten.

In dit document heeft de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand de belangrijkste resultaten van de zes gemeenten samengevat. De zes gemeenten zijn uiteenlopend qua inwonertal, gemeentelijke organisatie et cetera. Onderstaande schema's zijn dan ook niet bedoeld als benchmark, maar om een indruk te geven van hoe andere gemeenten de Wob toepassen.

Ook hebben we, waar dat mogelijk was, de resultaten van deze gemeenten vergeleken met alle deelnemende gemeenten aan het onderzoek.

De samenvatting gaat over vijf thema's:

1. Beleid en organisatie-inrichting
2. De praktijk van de behandeling van Wob-verzoeken
3. Rechtsbescherming
4. Verantwoording aan de volksvertegenwoordiging
5. Actieve openbaarheid

1. Beleid en organisatie-inrichting

Heeft de gemeente vastgesteld beleid en/of een interne werkinstructie voor passieve openbaarmaking ('informatie op verzoek')?

	Beleid passieve openbaarmaking	Werkinstructie passieve openbaarmaking
Barneveld	Ja*	Ja
Bunnik	Nee	Ja
Bunschoten	Nee	Nee
Nijkerk	Nee	Ja
Scherpenzeel	Nee**	Ja
Woudenberg	Nee	Nee

Alle deelnemende gemeenten (n=83)	Ja: 5 (6%) Nee: 63 (76%) Onbekend / niet toegestuurd: 15 (18%)	Ja: 50 (60%) Nee: 26 (31%) Onbekend / niet toegestuurd: 7 (8%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

* Het beleid waar de gemeente Barneveld hier op doelt is een ondertekend collegevoorstel van 3 december 2013 om de digitale weg (mail, internet, fax) af te sluiten voor Wob-verzoeken. Indiening kan alleen schriftelijk per post.

** De gemeente Scherpenzeel heeft aangegeven dat ze lokaal beleid niet nodig acht, omdat de gemeente de wettelijke bepalingen voor passieve openbaarmaking volgt en zich daaraan houdt. Er is wel een werkinstructie/procesbeschrijving voor passieve openbaarmaking.

Hoe beoordeelt de gemeente zelf verschillende aspecten van de interne organisatie voor passieve openbaarmaking?

	Beschikbare capaciteit	**Kennis**	**Vaardigheden**	**Taakverdeling & samenwerking**
Barneveld	Goed	Goed	Goed	Goed
Bunnik	Matig	Matig	Matig	Matig
Bunschoten	Matig	Matig	Matig	Matig
Nijkerk	Matig	Voldoende	Voldoende	Goed
Scherpenzeel	Goed	Goed	Goed	Goed
Woudenberg	Goed	Goed	Goed	Goed
Alle deelnemende gemeenten (n=83)	Zeer goed: 1 (1%) Goed: 21 (25%) Voldoende: 27 (33%) Matig: 22 (27%) Onvoldoende: 11 (13%) Weet niet/geen mening : 1 (1%)	Zeer goed: 5 (6%) Goed: 33 (40%) Voldoende: 27 (33%) Matig: 13 (16%) Onvoldoende: 1 (1%) Weet niet/geen mening: 4 (5%)	Zeer goed: 3 (4%) Goed: 34 (41%) Voldoende: 31 (37%) Matig: 12 (14%) Onvoldoende: 0 (0%) Weet niet/ geen mening: 3 (4%)	Zeer goed: 2 (2%) Goed: 31 (37%) Voldoende: 29 (35%) Matig: 18 (22%) Onvoldoende: 2 (2%) Weet niet/Geen mening: 1 (1%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

Wie handelt de Wob-verzoeken bij de gemeente af?

	Wie handelt de Wob-verzoeken af?
Barneveld	Jurist(en)
Bunnik	Een combinatie van: - Wob functionaris(sen) - Vakafdeling(en) waar de informatie zich bevindt - Jurist(en)
Bunschoten	Een combinatie van: - Wob functionaris(sen) - Vakafdeling(en) waar de informatie zich bevindt - Jurist(en)
Nijkerk	Een combinatie van: - Wob functionaris(sen) - Vakafdeling(en) waar de informatie zich bevindt - Jurist(en)
Scherpenzeel	Wob-functionaris, tevens jurist
Woudenberg	Wob-functionaris(sen)
Alle deelnemende gemeenten (n=83)	Wob-functionaris(sen) : 6 (7%) De vakafdeling(en) waar de informatie zich bevindt: 10 (12%) Jurist(en): 13 (16%) Een combinatie van bovenstaand: 50 (60%) Overige: 4 (5%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

2. De praktijk van de behandeling van Wob-verzoeken

Aantal Wob-verzoeken per jaar ingediend in de periode 2018-2020

	2018	2019	2020
Barneveld	21	28	19
Bunnik	Dit wordt niet (op deze manier) bijgehouden		
Bunschoten	4	4	6
Nijkerk	17	18	18
Scherpenzeel	1	3	7
Woudenberg	1	5	4
Alle deelnemende gemeenten (n=68)	40	41	55

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

Afhandeling van Wob-verzoeken binnen de wettelijke termijn

	Besliste de gemeente in de 10 aangeleverde dossiers binnen de termijn van vier weken na ontvangst verzoek?
Barneveld	Ja
Bunnik	Bij 9 dossiers: ja Bij 1 dossier: nee
Bunschoten	Bij 8 dossiers: ja Bij 2 dossiers: onbekend
Nijkerk	Bij 5 dossiers: ja Bij 4 dossiers: nee Bij 1 dossier: niet van toepassing
Scherpenzeel	Ja
Woudenberg	Bij 4 dossiers: ja Bij 1 dossier: nee Bij 5 dossiers: niet van toepassing
Alle beoordeelde dossiers	Ja: 557 (69%) Nee: 194 (24%) N.v.t.: 22 (3%) Niet te beoordelen: 3 (<1%) Onbekend: 26 (3%) Gemiddelde tijd tot eerste beslissing: 6 weken

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

Communicatie gemeente aan inwoners over Wob-verzoeken

	Barneveld	Bunnik	Bunschoten	Nijkerk	Scherpenzeel	Woudenberg	Alle deeln. gemeenten (n=83)
Informatie op website over indienen en afhandelen Wob-verzoek	Deels, alleen over indienen	Ja	Nee Wel informatie over indienen Who-verzoek	Ja	Ja	Nee	Niet te vergelijken
Begrijpelijk taalgebruik website	Matig	Goed	N.v.t. want geen informatie op de website over Wob-verzoeken Info Who-verzoek is begrijpelijk.	Goed	Goed	N.v.t. want geen informatie op de website over Wob-verzoeken	Zeer goed: 6 (7%) Goed: 14 (17%) Voldoende: 11 (13%) Matig: 4 (5%) N.v.t.: 48 (58%)
Begrijpelijk taalgebruik dossiers	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed	Niet te vergelijken

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

Brengt de gemeente kosten voor een Wob-verzoek in rekening en worden er voorwaarden gesteld aan het indienen van een Wob-verzoek?

	Allen deeln. gemeenten (n=81)	Barneveld	Bunnik	Bunschoten	Nijkerk	Scherpen-zeel	Woudenberg
Brengt de gemeente kosten voor Wob-verzoek in rekening?	Ja, o.g.v. de legesverordening: 44 (54%) Ja, o.g.v. een regeling: 1 (1%) Ja, anders: 1 (1%)	Ja, als verzoeker per post informatie wil. Digitaal geen kosten.	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee

	Nee: 34 (42%) Weet ik niet: 1 (1%)						
Voorwaarden voor indienen Wob-verzoek?*	Niet te vergelijken	Ja, Wob-verzoek moet per post ingediend worden.	Nee	Dit staat niet op de website. Ambtelijk is doorgegeven dat het per brief, mail of contactformulier kan.	Ja, Wob-verzoek moet per post ingediend worden.	Ja, Wob-verzoek moet per post ingediend worden.	Dit staat niet op de website. Ambtelijk is doorgegeven dat het per brief of mail kan.

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

* De Wob stelt nauwelijks eisen aan de vorm waarin of de manier waarop een Wob-verzoek moet worden ingediend. De eis dat een Wob-verzoek per post moet worden ingediend (Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel), is in strijd met de Wob, omdat uit artikel 5 volgt dat een verzoek ook mondeling mag worden gedaan (Bron: Wet openbaarheid van bestuur; Eindrapportage van Pro Facto Doe mee onderzoek Wob).

3. Rechtsbescherming

Hoe is de rechtsbescherming (bezwaar en beroep) t.a.v. Wob-verzoeken verzorgd?

	Alle deelnemende gemeenten (n=83)	Barneveld	Bunnik	Bunschoten	Nijkerk	Scherpenzeel	Woudenberg
Volledigheid van informatie op website over indienen bezwaar	Zeer goed: 8 (10%) Goed: 24 (29%) Voldoende: 19 (23%) Matig: 13 (16%) Onvoldoende: 5 (6%) N.v.t.: 14 (17%)	N.v.t. want geen info op website over indienen Wob-verzoek	N.v.t. want geen info op website over indienen Wob-verzoek	N.v.t. want geen info op website over indienen Wob-verzoek Wel info over indienen bezwaar bij Who-verzoek	Goed	Matig	N.v.t. want geen info op website over indienen Wob-verzoek
Bezwaarafhandeling door een interne of een externe commissie	Externe commissie: 54 (65%) Interne commissie: 10 (12%) Ambtelijk horen: 14 (17%) Weet ik niet: 1 (1%) Overige: 4 (5%)	Ambtelijk horen tot november 2020. Vanaf die tijd door externe commissie.	Extern	Extern	Extern	Extern	Intern
Aantal bezwaren ingediend tegen besluit op Wob-verzoeken 2018-2020	Tegen 6% van de besluiten op Wob-verzoeken gevallen in 2018-2020 is bezwaar gemaakt (n=49)	2 (in 2019)	Wordt niet (op deze manier) bijgehouden	0	Wordt niet (op deze manier) bijgehouden	0	0
In hoeveel gevallen is in de periode 2018 – 2020 beroep ingesteld tegen het besluit op bezwaar?	Tegen 2% van de besluiten op Wob-verzoeken is, na bezwaar, beroep ingesteld (n=48)	0	Wordt niet (op deze manier) bijgehouden	0	Wordt niet (op deze manier) bijgehouden	0	0

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deeln. gemeenten .

4. Verantwoording aan de volksvertegenwoordiging

	(Hoe) is in het beleid de informatievoorziening aan de volksvertegenwoordiging geregeld?
Barneveld	Alleen in de jaarstukken / bestuursrapportages.
Bunnik	Niet
Bunschoten	Alleen op verzoek van de volksvertegenwoordiging wordt informatie verstrekt.
Nijkerk	Alleen in de jaarstukken / bestuursrapportages.
Scherpenzeel	Bij grote Wob-verzoeken die politiek-bestuurlijk gevoelig liggen wordt niet alleen het college op de hoogte gehouden, maar wordt ook de raad geïnformeerd. Dit is niet in beleid vastgelegd, maar bij alle betrokkenen zijn de ongeschreven regels hierover bekend. Deze worden goed nageleefd. Er is geen algemeen jaarverslag of andere vorm van verslaglegging waarmee het college of de raad wordt geïnformeerd over Wob-verzoeken. Wel wordt in MT of via MT de vinger aan de pols gehouden over lopende zaken. Doordat gemeente Scherpenzeel een kleine organisatie is, weet men elkaar snel te vinden en zijn managers en bestuurders goed op de hoogte van wat er speelt en welke verzoeken er liggen.
Woudenberg	Alleen in de jaarstukken / bestuursrapportages.
Alle deelnemende gemeenten (n=82)	• Alleen in de jaarstukken/bestuursrapportages: 15 (18%) • In een specifieke (periodieke) Wob-rapportage: 4 (5%) • Deze informatie wordt alleen op verzoek aan het volksvertegenwoordigende orgaan verstrekt: 30 (37%) • Deze informatie wordt niet aan het volksvertegenwoordigende orgaan verstrekt: 17 (21%) • Weet ik niet: 6 (7%) • Overige: 10 (12%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En de factsheet van alle deelnemende gemeenten.

5. Actieve openbaarheid

Heeft de gemeente vastgesteld beleid en/of een interne werkinstructie voor actieve openbaarmaking?

	Beleid actieve openbaarmaking	Werkinstructie actieve openbaarmaking
Barneveld	Nee	Nee
Bunnik	Nee	Nee
Bunschoten	Ja	Ja
Nijkerk	Nee	Nee
Scherpenzeel	Nee*	Nee
Woudenberg	Nee	Nee
Alle deelnemende gemeenten (n=83)	Ja: 3 (4%) Nee: 78 (94%) Onbekend / niet toegestuurd: 2 (2%)	Ja: 6 (7%) Nee: 73 (88%) Onbekend / niet toegestuurd: 4 (5%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En factsheet van alle deelnemende gemeenten.

* De gemeente Scherpenzeel heeft aangegeven dat ze lokaal beleid niet nodig acht, omdat de gemeente de wettelijke bepalingen voor actieve openbaarmaking volgt en zich daaraan houdt.

Interne organisatie actieve openbaarmaking

	Is de verantwoordelijkheid voor actieve openbaarheid/openbaarmaking van informatie uit eigen beweging in uw organisatie bij bepaalde personen/functies of afdelingen/teams belegd?
Barneveld	Nee
Bunnik	Nee
Bunschoten	Nee
Nijkerk	Nee
Scherpenzeel	Ja, bij een jurist, de griffie en het bestuurssecretariaat
Woudenberg	Nee
Alle deelnemende gemeenten (n=77)	Ja: 23 (30%) Nee: 38 (49%) Weet ik niet: 16 (21%)

Bron: factsheets van deze gemeenten, opgesteld in het kader van het Doe mee onderzoek 2021 naar de Wob. En factsheet van alle deelnemende gemeenten.